

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

7.12.21

Hely

Gellérthegy

Idő

"1927"

Személy

Szerző:

Cím: A Gellérthegy

Forrás:

Magyar Értelmező

Bp.

(Helv)

1927. 2. 27.

(Idő)

(Köt. v. füz.) (Ol)

A Gellérthegy

Nagy életet akarnak a Gellérthegyre varázsolni. Kiállítási helyiségeket, mulatóhelyeket, villákat, ebédelő szállókat s vendéglőket akarnak ide építeni s egy ideig Pantheonot is terveztek a Gellérthegy ormára, olyan palotát, ahol örök nyugovóra akarták helyezni a legnagyobb magyarokat, hogy így legyen egy búcsújáróhely, ahol elmélyedhet a látogató a magyar nagy szellemek, nagy politikusok, nagy írók, nagy tudósok, nagy művészek holttesteit egyesítő hatalmas csarnokban. Hogy miért akarták ezt a nemzeti kegyelethelyet éppen a Gellérthegy ormára rakni — sok oka van annak. Egyik oka az, hogy a legszebb pontja ez a fővárosnak, amely uralkodik fekvésénél fogva egész Budapest felett, a másik pedig az, hogy ennek a környéknek egyetlen helyéhez sem fűződik annyi történelmi emlék, mint éppen a Gellérthegyhez.

Valamikor, amikor római légiók hatoltak fel Itáliából egészen idáig és alapították Óbuda határában a nagy római várost. — *Aquincumot*, egy határlégió állomásozott itt a Gellérthegyen, amely tehát akkor annak a hatalmas világbirodalomnak végvára volt és innen figyelték a római őrszemek a magaslatról, hogy nem tör-e ellenség, nem közelednek-e a vad, barbár hordák a római város veszélyeztetésére. Állítólag itt, a Gellérthegyen, állott Attila hun király legszebb, legfejedelembib pompájú vára is. Hír szerint ide gyűjtötte Attila a zsákmányolt kincseket, itt fogadta a hódoló küldöttségeket és innen eresztették le a folyóba, jeltelen hármaskoporsóban holttestét is.

Egy századdal később Árpád népei húsz

nap, húsz éjjelen át itt a Gellérthegyen tartották diadalünnepüket és itt gyűjtöttak nagy máglyát, hogy fehér paripákat áldozzanak Hadúr tiszteletére. Amikor idegen hittérítőkkel nyerték meg a magyarokat a keresztény vallásnak az árpád házi királyok és a legnagyobb hittérítők egyikét, Gellért püspököt innen taszították le a szikláról azok a pogányságukhoz ragaszkodó, ősmagyar lázadók, akik közé fegyvertelenül lépett a püspök, hogy meggyőzze őket.

A tatárjárás idején, mikor a mohi pusztán elvérzett IV. Béla magyar király serege, akkor a Gellérthegyre menekültek a környék védtelen családjai és itt mentette meg ezeknek életét Kálmán herceg, a király öccse. A Gellérthegy alján tartották az utolsó árpád házi királyok országgyűléseiket és itt választották meg a nemesek magyar királyát Róbert Károlyt.

Hosszú ideig az a balhit volt elterjedve, hogy a Gellérthegyen boszorkányok laknak és innen járnak le a városba áldozatokat szedni. A babonás és még műveletlen lakosság annyira hitt ebben, hogy egy éjszaka fel is gyűjtötték az egész gellérthegyi várost, ott hamvadt minden ház, mert az volt a hitük, hogy e házak pincéiben rejtőzködnek a boszorkányok. Évszázadokon át nem mert lakást építeni senki a Gellérthegyen, sőt a legbátrabb katonák sem mertek éjszakanak idején elsétálni a hegy környékén, annyira félték az itt lakozó boszorkányoktól. Félelmetes hely volt ez és ezért a halálos ítéleteket is itt hajtották végre. Nem is lakott ezen a környéken senki más, csak a budai hóhér.

Mátyás király oszlaita szét azután ezt a babonát: gyönyörű vadaskertet épített ide, pompás nyaralóval és lassanként így mert ide óvakodni egy pár bátrabb ember, hogy

házat építsen e rossz hírű helyen. A török harcok idején ez a magyarok végvára s amikor Szulejman szultán elfoglalja Budát, akkor a Gellérthegy tartja magát legtovább s csak akkor tudja ezt elfoglalni a török szultán, amikor a Gellérthegy hétszáz magyar védője közül az utolsót is megöli a török golyó. A török időkben a Gellérthegy környékén építik a legszebb fürdőházakat a basák, akik a világ legkitünőbb fürdőit alapítják itt akkortájt e környéken, amikor még a fürdő intézménye Európában még ismeretlen és a tisztaságtól annyira irtóznak a nyugati emberek, hogy például Párizsban erkölcstelennek tartják azt, aki fürdik és több nőt kivégeznek, mert azt fürdésen érik.

Viruló élet központja lesz ebben az időben a Gellérthegy vidéke. A hegy lábánál pompás fürdők, nagyszerű nyaralók, gyönyörű kertek, fent a hegy ormán pedig hatalmas várat épít a török hadsereg, azt a citadellát, amelynek romjai még ma is megvannak. A törökök bukásakor itt a Gellérthegyen esik el az utolsó budai pasa is.

A Gellérthegy lába alatt idegenek telepednek le: szerbek, horvátok, sok német, akik a török ellen győzedelmesen elővonuló hadsereg nyomában jönnek be hazánkba. Mária Terézia ide építi a Gellérthegyre a híres budavári csillagdat, amelyet a leghíresebb német műszermesterek szereltek fel az akkor legtökéletesebb eszközökkel, látcsövek-

kel, mérő- és csillagász-órákkal, égboltgömbökkel, úgy hogy az egész világon híressé lesz ez az obszervatórium.

A szabadságharc idején jut nagy szerep a Gellérthegynek, amikor Hentzi osztrák generális erős sereget telepít a Gellérthegyre és hetvenöt ágyút állít itt fel. Innen löveti Hentzi Pestet, a gellérthegyi ágyúk tüzelése nyomán omlanak össze a pesti Dunapart

legszebb palotái, az akkor világhírű Vigadó is és amikor a szabadságharc leveretése után az elnyomatás korszaka köszönt Magyarországra, a Gellérthegy erődjében, a citadellában erős idegen tüzérség táborozt állandóan, az ágyúk csövei mindig Pestre merednek, hogyha az fel merne lázadni, akkor onnan nyomban rommá lehessen lőni a ma-

gyar fővárost... Azóta már megszűnt ez az erőd, romjaiban és maradványaiban csekély számú tüzérség lakik, szikratávíró-állomás lett a valamikor rettegett vár fokából, a hegy alján pedig keresztel a kezében néz a fejedelmi Dunára a szent Gellért szobra, amely körül díszlépcsők vezetnek fel a hegyre...

... Méltóbb helyet keresve sem lehetett volna találni ennél a magyar Pantheon céljaira. Úgy látszik azonban, ez a terv nem fog megvalósulni. Ellenben gyönyörű városrész fog minden bizonnyal épülni ezen a helyen, amelyet meglaktak Róma légiói, Attila húnjai, Szulejmán törökjei, Hentzi osztrákjai, s amely annyi gyászt és dicsőséget látott.